

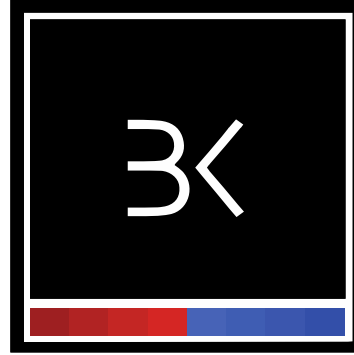
Burcu Kösem
EKONOMİ - FİNANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

21 Ağustos / 2020

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

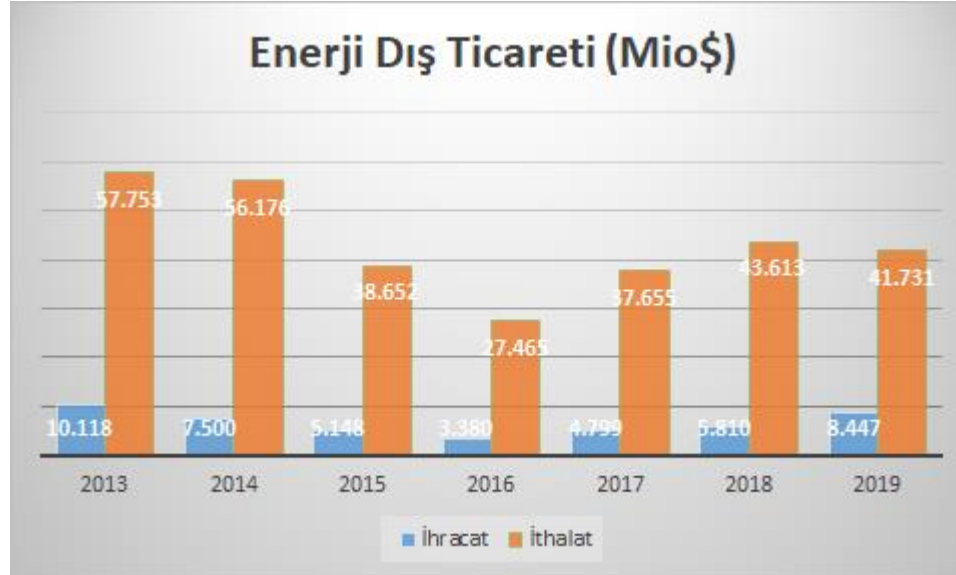
Türkiye'nin Doğalgaz Keşfi Neden Önemli?

- ❑ Geçen haftaki bültenimizde dış politikadaki hareketlilik ana temasıydı:
- ❑ Özellikle Doğu Akdeniz'deki gerilimin nedenlerini ve taraf olan ülkelerin ekonomik analizini yapmıştık.
- ❑ Sonuç olarak yeni dünya siyasetinin ağırlıklı olarak enerji savaşları ile şekillenmeye devam edeceğini ve yeni trendin de deniz altı ve deniz üstü olduğunu ifade etmiştik.
- ❑ Bugün Cumhurbaşkanımız tarafından verilen müjde ile Karadeniz'de Tuna 1 havzasında 320 milyar metreküp doğalgazın bulunduğunu ve sondaj çalışmalarına devam edileceğini ifade etmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez bu kadar büyük bir enerji yatağı bulunmuş olup, miktar bakımından ise Suriye gazının yarısına yakın bir miktara karşılık gelmektedir.
- ❑ Bu hafta bu keşfin ekonomi için neden önemli olduğunu size veriler ile anlatacağız.

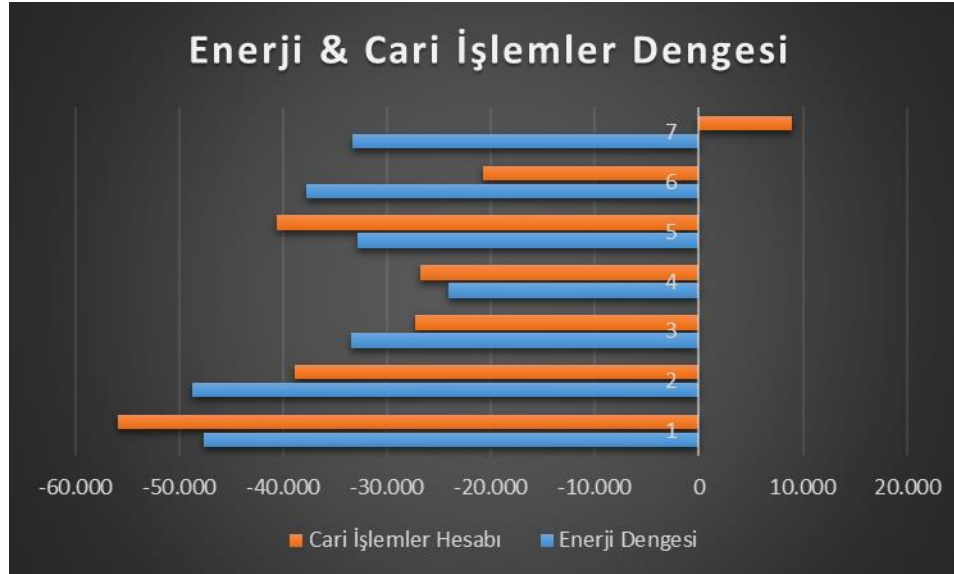
Türkiye'nin Enerji Ticareti

- ❑ Türkiye ürettiğinden çok enerji tüketen bir ülke konumunda; bunu görebilmek için ülkemizdeki enerji ihracat ve ithalat rakamlarına bakmamız yeterli olacaktır:
- ❑ 2013 yılından bu yana enerji ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında; ihrac ettiğimiz yaklaşık 6-7 katı kadar enerjiyi ithal etmemiz gerektiği ve söz konusu ticaretten oluşan açığın da direk olarak cari hesabımıza yansıdığı görülmektedir.
- ❑ 2020 yılında enerji ticareti açığı pandemi nedeni ile daha düşük gerçekleşmiş olup, ancak sanayileştikçe ve büyüdükçe artan enerji ihtiyacı nedeni ile bu açık daha da artmaktadır.

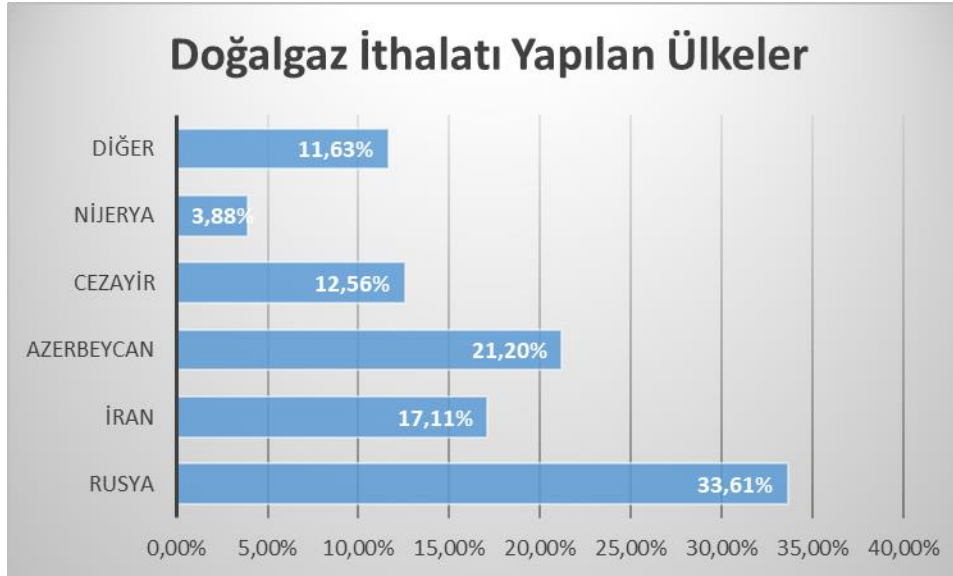
Türkiye'nin Enerji Ticareti

- ❑ Son zamanlarda ekonomide en çok sözü edilen konuların başında cari açık ve TCMB döviz rezervleri gelmektedir.
- ❑ Döviz rezervlerinin yetersiz olması; ödemeler dengesinin bir sonucu olsa da döviz cinsinden yükümlülükler ve döviz varlıkları farkının ana nedeni ürettiğinden çok tüketme ve tükettiğini de dövizle edinme kısır döngüsünden ortaya çıkmaktadır.
- ❑ Ülkemizde bu konuda son yıllarda artan döviz cinsinden özel sektör borçluluğu neden olarak gösterilse de aslında yıllardır süregelen açık, büyük ölçüde enerji dış ticareti dengesizliğinden ileri gelmektedir.

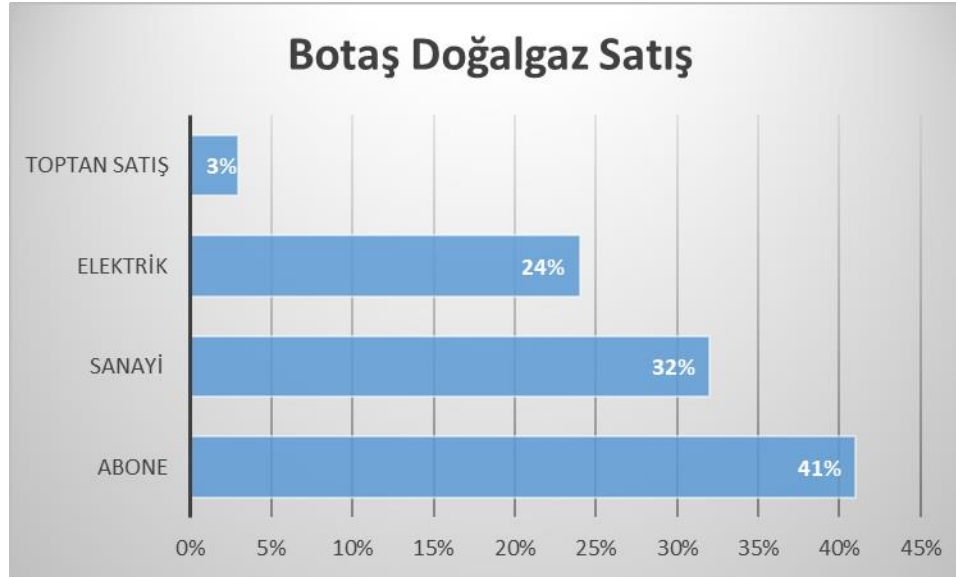
Türkiye'nin Enerji Ticareti

- ❑ Enerji ticaretinde açık vermemizin tek sonucu cari açık değildir elbette;
- ❑ Bunun dışında kurdaki değişimlerin fiyata yansması yani kur riski,
- ❑ Fiyat artışlarının üretim girdi maliyetlerini yükseltmesi ve
- ❑ Tüm bunlardan da önemlisi stratejik bir konu olan enerjide dışa bağımlılığı beraberinde getirmektedir.
- ❑ Aşağıda 2019 rakamlarına göre doğalgaz ithal ettiğimiz ülke ve paylarını görebilirsiniz:

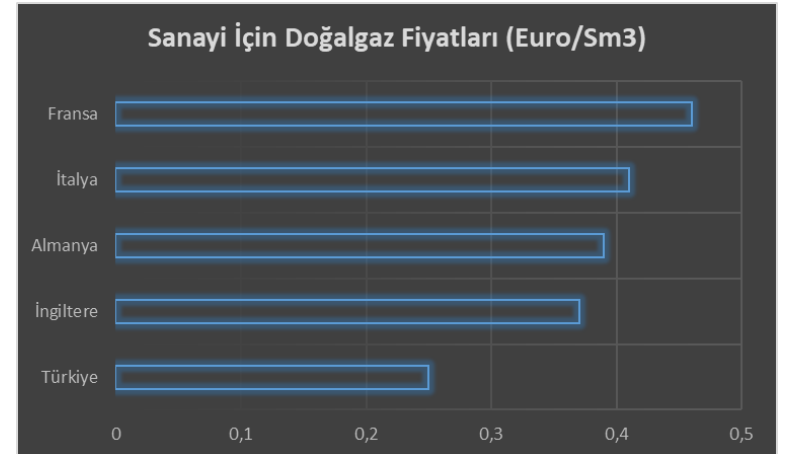
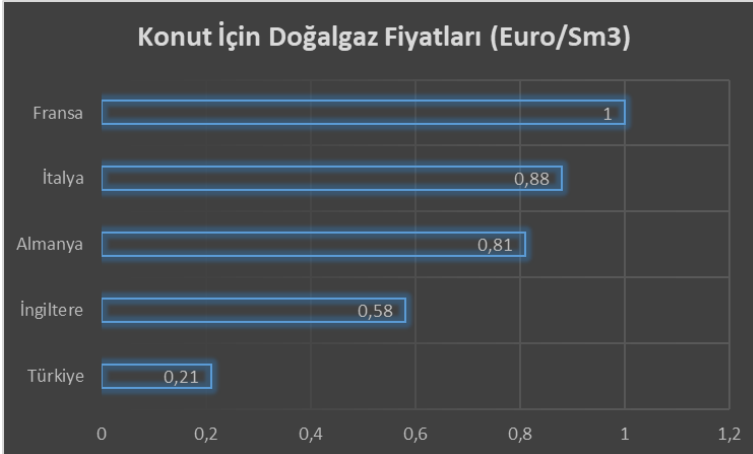
Türkiye'deki Doğalgaz

- ❑ Türkiye'de Botaş tarafından dağıtılan doğalgazın %41 ile en büyük payı hane halkı tüketimine ayrılıyor.
- ❑ Ardından aşağıda görüleceği üzere %32'si sanayi üretiminde,
- ❑ %24 ise elektrik üretiminde kullanılıyor.
- ❑ Toptan satış tutarı ise sadece %3

Türkiye'deki Doğalgaz

- ❑ Doğalgaz fiyatlarına bakıldığında ise aşağıda görüleceği üzere Eurostat karşılaştırmasına göre hem konut hem de sanayide en ucuz doğalgazı kullanmaktayız.
- ❑ Karşılaştırmaya dahil olan ülkeler içerisinde enerji ihtiyacı nükleer santrallerine rağmen çok yüksek olan Fransa'nın diğer gelişmiş Avrupa ülkelerine göre en pahalısı olduğu görülmektedir.
- ❑ Son yıllarda yenilenebilir enerji yatırımlarında çok fazla yükselen Almanya'da ise görece düşük fiyattan satılmaktadır.

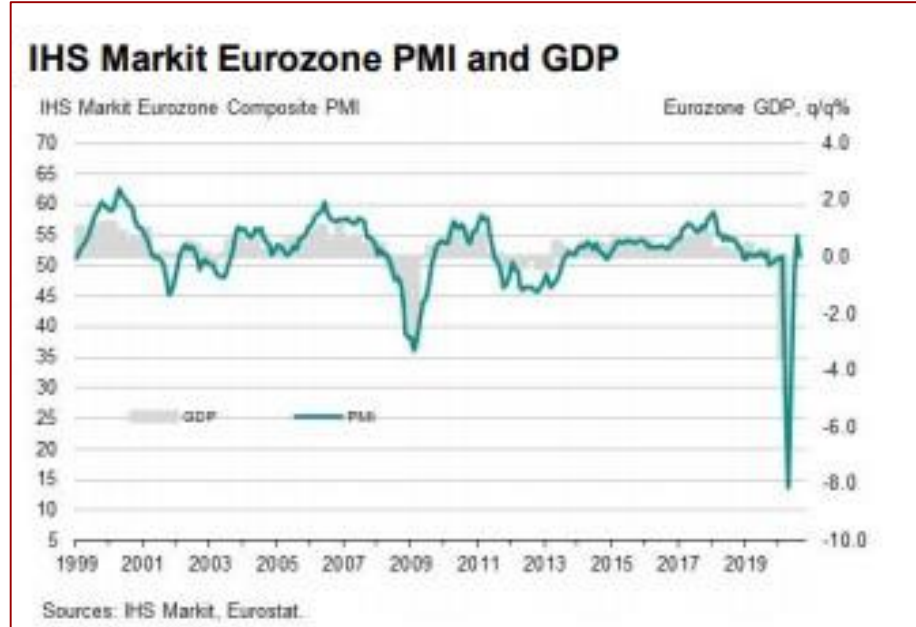

İngiltere'de Resesyon ve Borç Yüğü Ağırlandı

- ❑ İngiltere'de bütçe dengesi Temmuz ayında 26.7 milyar sterlin açık verdi. Borçlanma mali yılın ilk dört ayında 150.5 milyar sterlin düzeyinde gerçekleşti.
- ❑ İngiltere'de kamu borcunun ilk kez 2 trilyon sterlin (2.6 trilyon dolar) seviyesini aşması, pandemiden etkilenen ülke ekonomisine yönelik eşi benzeri görülmemiş büyüklükteki desteğin nasıl fonlanacağına ilişkin tartışmayı tetikledi.
- ❑ Toplam kamu borcu GSYİH'sinin yüzde 100'ünü aşan İngiltere ekonomisi 1960'lardan bu yana en yüksek borç yüküyle karşı karşıya.
- ❑ Ulusal İstatistik Bürosu (ONS) tarafından Cuma günü açıklanan rakamlar Mart ayında uygulamaya konulan karantinanın ekonomiyi rekor seviyede bir resesyona sürüklemesinin ardından vergi gelirlerindeki kayıpları yansıtıyor.
- ❑ Ayrıca İngiltere'nin Brexit Başmüzakereçisi David Frost, Avrupa Birliği (AB) ile serbest ticaret anlaşması müzakerelerinde şu ana kadar çok az mesafe kaydedildiğini, bir sonraki turun 7 Eylül'de Londra'da yapılacağını belirtti

Avrupa'da Toparlanma Hız Kesti!

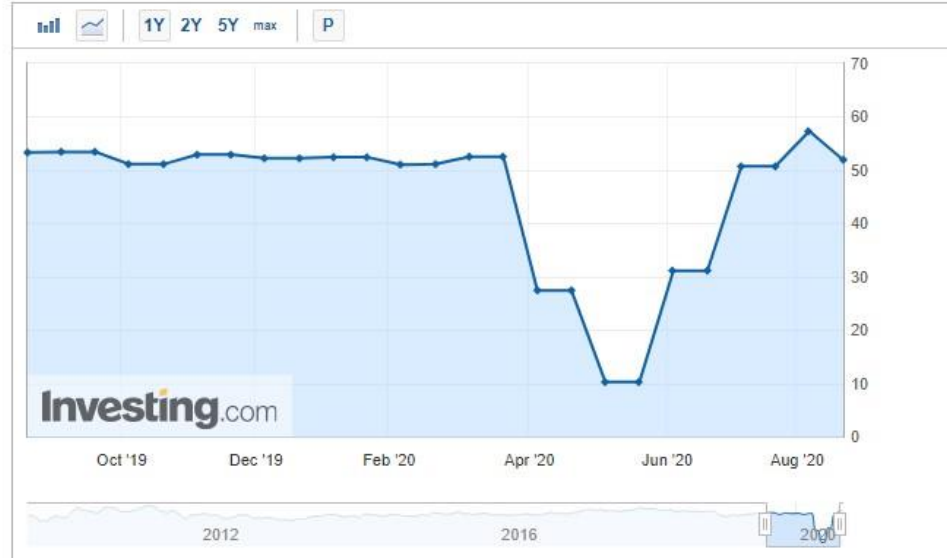
- ❑ Koronavirüs vaka sayılarındaki artışın yeni seyahat kısıtlamalarını gündeme getirmesi ile Fransa, Almanya ve Euro Bölgesi'nde ekonomik toparlanma hız kesti.
- ❑ Euro bölgesinde IHS Markit tarafından bugün açıklanan verilere göre, özel sektörün bileşik Satın Alma Yöneticileri Endeksi, Temmuz'daki 54.9'luk seviyesinden 51.6'ya geriledi.

Avrupa'da Toparlanma Hız Kesti!

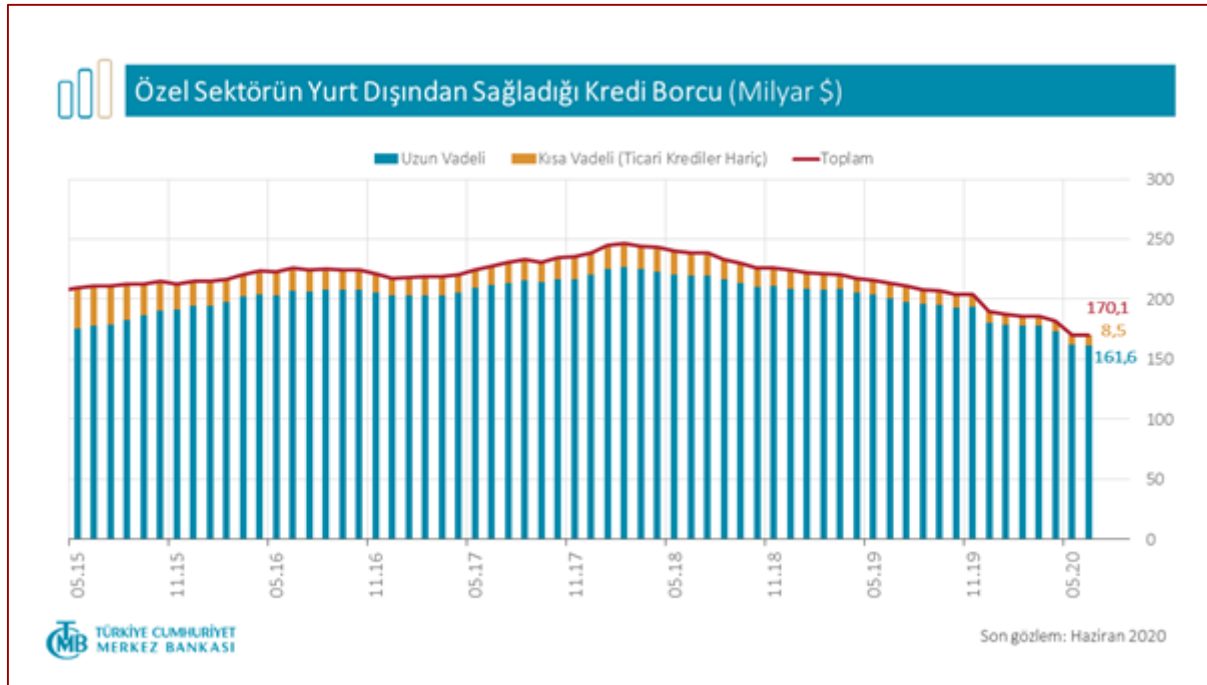
- ❑ Almanya'da toparlanma Ağustos ayında yeni vaka sayılarındaki artışlar ile hız kaybederek ekonominin kırılganlığına işaret etti.
- ❑ Ülkede bileşik satın alma yöneticileri endeksi, Temmuz'daki 55.3 seviyesinden 53.7'ye geriledi.
- ❑ Fransa'da toparlanma imalattaki gerileme ile tehlikeye girdi: Satın alma yöneticileri endeksi, eşik 50 seviyesinin altında kalarak 53 seviyesindeki medyan beklentilerin altında kaldı ve 49 düzeyinde gerçekleşti.

Fransa Ağustos PMI

Özel Sektör Borçluluğu

- ❑ 2019 yıl sonuna kıyasla özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu 17,9 milyar dolar azalarak 161,6 milyar dolara indi.
- ❑ Aynı dönemde kısa vadeli kredi borcu (ticari krediler hariç) ise 509 milyon dolar gerileyerek 8,5 milyar dolar oldu.

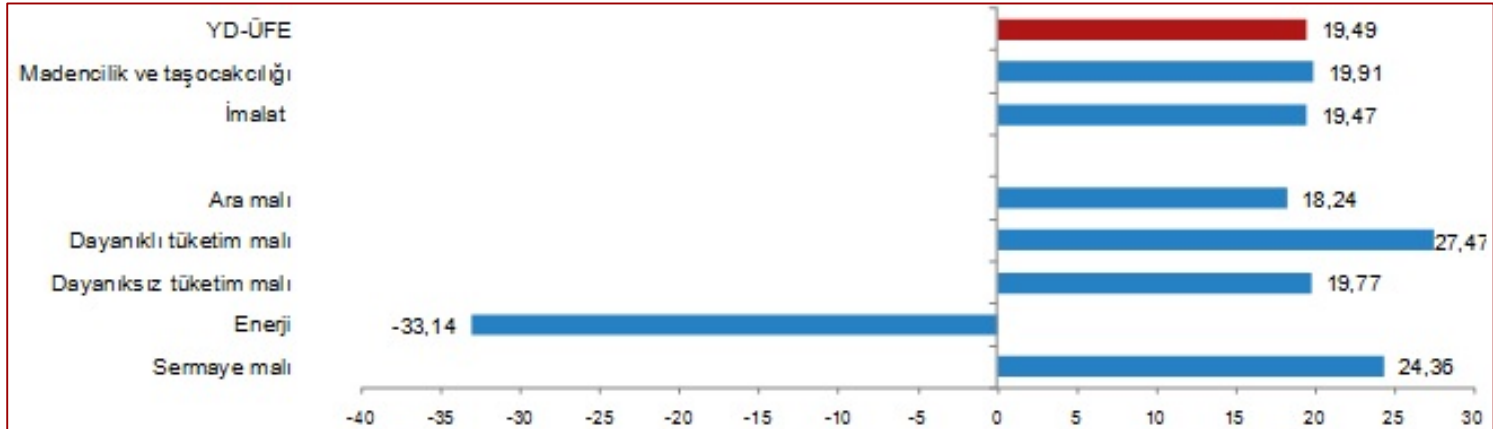
Kısa Vadeli Dış Borç Stoğu (Haziran/2020)

- Haziran ayı kısa vadeli dış borç stoğunda 2019 yıl sonuna göre %0,3'lük artış 124 milyar\$. Borç kompozisyonu:
- Kamunun tamamı kamu bankalarından oluşan borcunda %4,2 artış ile 26,1 milyar\$, özel sektör k v borcu % 13,1 oranında azalış ile 78,3 milyar\$ olmuştur.

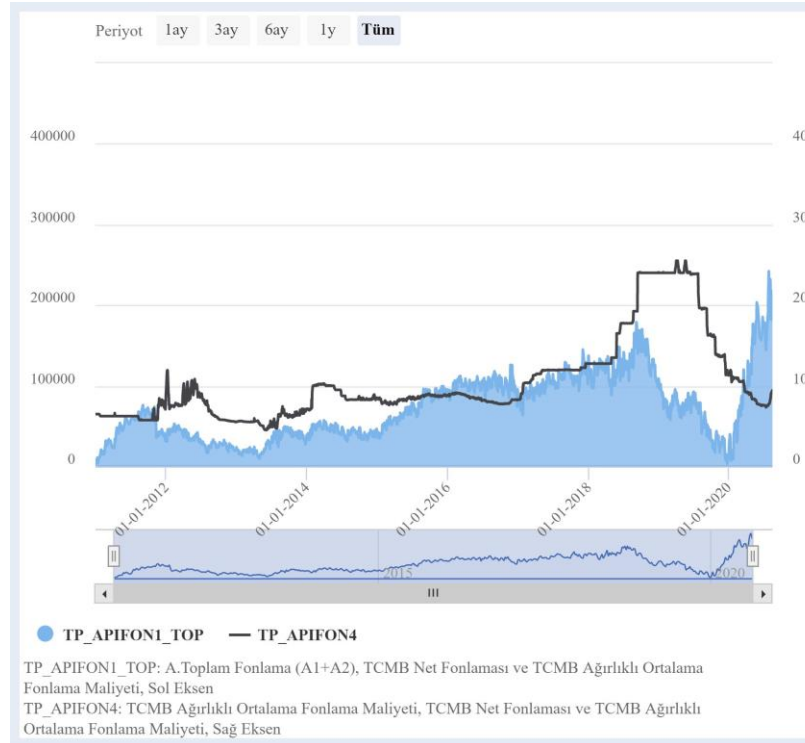
Yurtdışı Üretici Fiyat Endeksi (Temmuz/2020)

- ❑ Temmuzda Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi yıllık %19,49, aylık %1,64 arttı.
- ❑ Sanayinin iki sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taşocakçılığında %19,91, imalatta %19,47 artış olarak gerçekleşti.
- ❑ Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara malında %18,24, dayanıklı tüketim malında %27,47, dayanıksız tüketim malında %19,77 artış, enerjide %33,14 azalış, sermaye malında %24,36 artış olarak gerçekleşti.

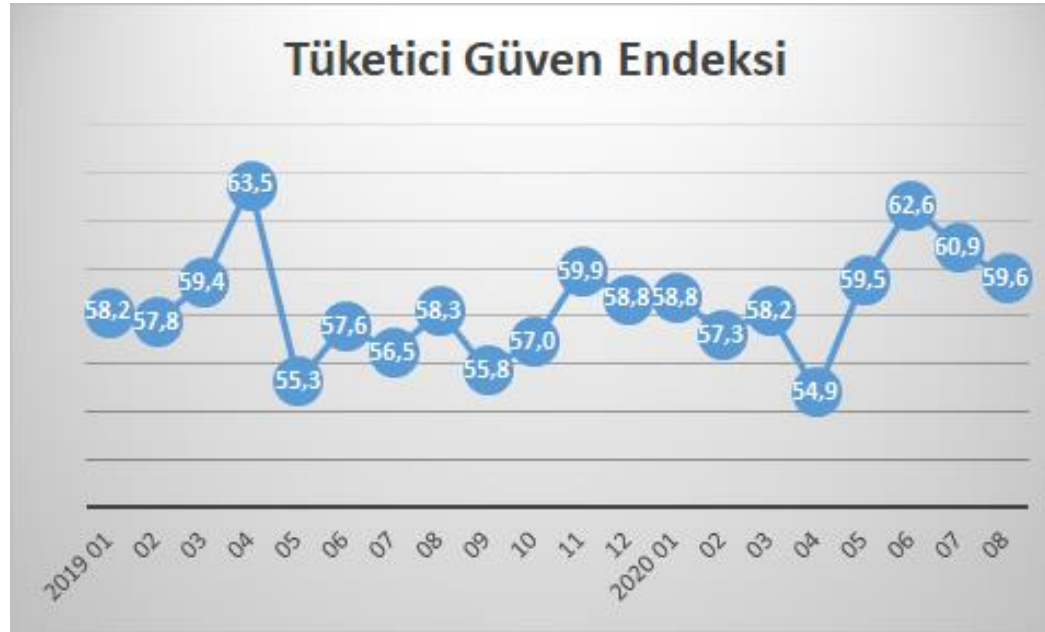
TCMB & Para Politikası & Faiz

- ❑ TCMB, bir hafta vadeli swap faizini yüzde 8.25'ten yüzde 9.75'e yükseltti.
- ❑ Dün faizi sabit tutan TCMB, diğer sıkı para politikaları yolu ile fon maliyetini arttırmaktadır.
- ❑ Bu durumun etkisini gösterir TL ağırlıklı ortalama fon maliyeti tablosu:

Tüketici Güven Endeksi

- Mevsim etkisinden arındırılmış tüketici güveni endeksi Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,2 azalarak 59,6 oldu.

Uluslararası Yatırım Pozisyonu

- ❑ Türkiye'nin yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerinin farkı olarak tanımlanan net UYP,
- ❑ 2019 yıl sonunda -343,7 milyar dolar iken 2020 haziran sonunda -341,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

